

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Revizuit și actualizat de IER (<http://ier.gov.ro/>)

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A TREIA

Cauza T.N.B. și C.D. împotriva României

(Cererea nr. 40067/06)

HOTĂRÂREA

Strasbourg

14 februarie 2008

DEFINITIVĂ

14/05/2008

*Hotărârea a devenit definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § (2) din Convenție.
Aceasta poate suferi modificări de formă.*

În cauza T.N.B. și C.D. împotriva României,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din:

Boštjan M. Zupančič, *președinte*,
Corneliu Bîrsan,
Elisabet Fura-Sandström,
Alvina Gyulumyan,
Egbert Myjer,
Ineta Ziemele,
Isabelle Berro-Lefèvre, *judcători*,
și Santiago Quesada, *grefier de secție*,
după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 24 ianuarie 2008,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 40067/06, introdusă împotriva României, prin care resortisanții acestui stat, domnul T.N.B. și doamna C.D. („reclamanții”), au sesizat Curtea la 15 mai 2006 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de domnul Răzvan-Horațiu Radu, Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

3. La 2 mai 2007, Curtea a hotărât să comunice cererea Guvernului. Prevalându-se de dispozițiile art. 29 § 3 din Convenție, Curtea a decis că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună. În același timp, Curtea a decis să soluționeze cererea cu prioritate, în temeiul art. 41 din Regulamentul său.

ÎN FAPT

CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

A. Originea cauzei

4. Reclamanții s-au născut în anul 1977 și respectiv 1946 și locuiesc în București. Reclamantul T.N.B. este fiul reclamantei C.D.

5. Reclamanta este proprietara apartamentului nr. 4 pe care îl ocupă împreună cu fiul său. Apartamentul respectiv este situat la ultimul etaj al unui imobil în care se află alte trei apartamente. Furnizarea apei potabile prin rețeaua publică de distribuție se face pe baza unui contract unic încheiat de asociația de proprietari a imobilului cu societatea care are calitatea de concesionar al serviciului public respectiv, și anume *Apanova S.A.*

6. Accesul reclamanților la apa potabilă a fost întrerupt începând cu 20 octombrie 2001, întrucât vecinii care locuiesc la etajele inferioare ale aceluiași imobil au oprit apa închizând conductele de alimentare a apartamentului ocupat de reclamanți.

7. Certurile cu vecinii au continuat astfel încât reclamanții au cerut societății concesionare *Apanova SA* să încheie cu ei un contract de furnizare de apă.

8. La 11 aprilie 2002 reclamantii au sesizat primăria plângându-se de piedicile suferite în alimentarea cu apă. Primăria a trimis scrisoarea lor la societatea concesionară pentru verificarea faptelor semnalate.

9. Societatea concesionară a refuzat să încheie un contract cu reclamantii și, printr-o scrisoare din 21 august 2003, le-a comunicat refuzul de a autoriza executarea bransamentului pentru uz exclusiv în afara celui ce deservește imobilul în ansamblu.

10. În urma unei acțiuni formulate de reclamanți, printr-o sentință din 11 septembrie 2003 devenită definitivă, judecătoria competentă din București a dispus ca vecinii reclamanților să redeschidă robinetul pentru a le permite din nou accesul la apa potabilă.

11. Conform procesului-verbal din 9 iulie 2004, încheiat de proprietarii celorlalte apartamente ale imobilului locuit de reclamanți, cei dintâi au decis că începând de la data de 10 iulie 2004, orele 10, robinetul de alimentare cu apă a băii și bucătăriei apartamentului nr. 4, aparținând C. D. și fiului său, să fie redeschis.

12. În timpul perioadei cuprinsă între 15 noiembrie 2003 și 15 noiembrie 2004 reclamantul a fost obligat să închirieze o altă locuință din cauza lipsei apei curente la reședința sa inițială. Mama sa a continuat să locuiască în respectivul apartament.

B. Acțiune împotriva societății concesionare a serviciului public de distribuție a apei potabile

13. La 26 ianuarie 2003 reclamantii au sesizat Judecătoria Sectorului 1 București cu o acțiune împotriva *Apanova SA*, vizând obligarea acesteia la încheierea unui contract de furnizare de apă potabilă.

14. La 16 martie 2004 judecătoria și-a declinat competența în favoarea Tribunalului București.

15. Pretențiile reclamanților au fost respinse prin sentința din 26 octombrie 2004 a Tribunalului București, pe motiv că societatea concesionară asigură alimentarea cu apă potabilă întregului imobil locuit de reclamanți și că nu putea fi considerată vinovată pentru faptul că vecinii lor întrerupseseră accesul la apă. Tribunalul a constatat de asemenea că instalația tehnică existentă, și anume bransamentul care lega imobilul de rețeaua publică de distribuție, deservea întreg imobilul și că trebuie mai întâi instalat un nou bransament mai înainte ca societatea să furnizeze apa pe baza unui contract încheiat numai cu reclamantii.

16. Această sentință a fost menținută prin decizia Curții de Apel București pronunțată la 18 mai 2005. Curtea de apel a considerat că regulamentul serviciului public de alimentare cu apă potabilă adoptat de Consiliul General al Municipiului București impunea concesionarului obligația de a asigura bransamentul fiecărui imobil nu și al fiecărui apartament. Instalarea unui bransament suplimentar era supusă anumitor obligații în sarcina beneficiarului, printre care cea de a obține avizele și autorizațiile, inclusiv din partea societății concesionare, beneficiarul fiind răspunzător de cheltuieli. Curtea de apel a concluzionat că în lipsa unui nou bransament societatea concesionară nu putea fi obligată să încheie un contract de furnizare cu reclamantii.

17. Prin decizia definitivă din 22 noiembrie 2005 Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul celor doi reclamanți, le-a admis acțiunea și a dispus ca societatea concesionară să încheie un contract de furnizare a apei potabile cu reclamanta C.D., în

calitate de proprietar al apartamentului. Înalta Curte a considerat că prestarea serviciului public de alimentare cu apă se materializa, în primul rând, prin încheierea unui contract de furnizare a apei.

18. La o dată neprecizată decizia a fost investită cu formulă executorie.

19. Printr-o notificare datând din 4 mai 2006, reclamanții au cerut societății concesionare să respecte decizia din 22 noiembrie 2005.

20. Prin scrisoarea din 15 mai 2006 societatea concesionară a răspuns reclamanților că intenționa să respecte decizia Înaltei Curți, arătându-se dispusă să încheie contractul pentru apartamentul nr. 4, dar numai după instalarea unui nou bransament, pe cheltuiala reclamanților. Prin urmare, a refuzat să încheie contractul imediat.

21. Ulterior reclamanții au sesizat Tribunalul București cu o cerere întemeiată pe art. 580³ C. proc. civ., privind aplicarea unei amenzi societății concesionare debitoare pentru refuzul de a executa decizia din 22 noiembrie 2005.

22. Prin hotărârea definitivă din 14 mai 2007 Tribunalul a admis cererea reclamanților și a dispus ca societatea concesionară să plătească în folosul statului o amendă de 20 lei românești (RON) pe zi de întârziere până la executarea deciziei din 22 noiembrie 2005.

23. Din elementele dosarului reiese că decizia din 22 noiembrie 2005 a rămas neexecutată până astăzi.

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 1 din Convenție

Reclamanții invocă faptul că neexecutarea deciziei din 22 noiembrie 2005 le-a împiedicat accesul la o instanță, așa cum prevede art. 6 § 1 din Convenție, care prevede următoarele:

Art. 6 § 1

„Orice persoană are dreptul la judecarea [...] cauzei sale [...] de către o instanță [...] care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]”

A. Cu privire la admisibilitate

24. Considerând că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție și că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea îl declară admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

25. Guvernul constată că debitorul obligației neexecutate este o societate privată, deci un terț. De aceea arată că numai statului îi revine obligația de a se dota cu un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura respectarea obligațiilor pozitive ce îi revin în materia executării hotărârilor judecătorești pronunțate în materie civilă între particulari.

Afirmă, de asemenea, că statul nu poate fi considerat responsabil să execute fiecare sentință cu caracter civil indiferent de împrejurări. Cu acest titlu, Guvernul remarcă faptul că divergențele dintre reclamanți și debitorul lor privind executarea deciziei din 22 noiembrie 2005 au fost soluționate prin hotărârea din 14 mai 2007 a Tribunalului București, care a aplicat o amendă debitorului. În opinia Guvernului, aici este vorba despre un mecanism juridic eficient deschis reclamanților, de care s-au folosit de altfel pentru a asigura executarea unei obligații civile revenind unui particular. De aceea Guvernul consideră că și-a respectat obligațiile pozitive în temeiul art. 6 din Convenție.

26. În fine, ținând cont de data recentă a hotărârii din 14 mai 2007, Guvernul estimează că ar fi prematur să se considere că este vorba despre o neexecutare. Astfel, Guvernul menționează că, deși cererea de executare a reclamanților era dataată 4 mai 2006, recursul lor privind executarea silită a deciziei din 22 noiembrie 2005 a necesitat o anumită perioadă de timp.

27. Reclamanții se opun acestui argument. Ei subliniază că au folosit toate căile legale pentru a obține executarea silită a deciziei definitive pronunțate în favoarea lor, dar că aceasta a rămas încă neexecutată în detrimentul lor, din cauza neîndeplinirii de către autoritățile statului a obligației de a asigura respectarea hotărârilor judecătorești definitive și executorii.

28. Ei remarcă, de asemenea, că în lipsa asistenței din partea autorităților statului pentru a se pune capăt piedicilor nelegale ale vecinilor în alimentarea cu apă a locuințelor lor, au fost obligați să ceară ca aprovizionarea lor cu apă să se facă pe baza unui contract separat de cel încheiat de asociația de proprietari a imobilului.

29. Ei relevă că decizia din 22 noiembrie 2005 nu condiționează încheierea contractului de aprovizionare cu apă de instalarea în prealabil a unui bransament separat. În această privință, ei menționează că în 2003 au cerut fără succes concesionarului autorizația de instalare a unui bransament separat.

30. În privința argumentului Guvernului privind caracterul prematur al plângerilor lor, ei menționează că decizia definitivă a cărei executare o cer datează din 22 noiembrie 2005, adică de peste doi ani, în condițiile în care nu au fost aprovizionați cu apă din 2001, ducând din acest motiv condiții de viață foarte grele.

31. Reclamanții relevă că autoritățile fiscale trebuie să asigure executarea hotărârii din 14 mai 2007 în ceea ce privește aplicarea amenzii societății concesionare pentru neîndeplinirea obligației de a respecta decizia definitivă din 22 noiembrie 2005. În această privință ei menționează că suma mică a amenzii nu s-a dovedit eficientă pentru a asigura executarea deciziei.

32. De asemenea, reclamanții relevă că în baza regulamentului referitor la serviciul public de alimentare cu apă potabilă adoptat prin Hotărârea Consiliului General al Municipiului București nr. 157 din 14 iulie 2005, agenții publice sunt însărcinați să sancționeze orice piedică ilicită în calea accesului la apa furnizată prin rețeaua publică de alimentare. Or agenții statului nu au aplicat nici o sancțiune împotriva societății concesionare debitoare.

2. Motivarea Curții

33. Curtea constată că în pofida deciziei definitive a Înaltei Curți de Casație și Justiție din 22 noiembrie 2005 care dispunea ca societatea concesionară a serviciului public

de distribuție a apei să încheie un contract de alimentare cu reclamanții și în pofida demersurilor efectuate ulterior în vederea executării sale, această hotărâre judecătorească nu a fost executată.

34. Curtea constată că, în speță, obligația a fost impusă unui particular, și anume unei societăți private. Ea acordă totuși o importanță deosebită faptului că societatea respectivă, în calitate de concesionar al serviciului public de distribuție a apei, avea încheiat cu municipalitatea un contract de drept administrativ, a cărui executare trebuia controlată de autoritățile publice.

35. Curtea va examina, în consecință, dacă în speță măsurile adoptate de autoritățile române au fost adecvate și suficiente pentru a asigura executarea deciziei definitive favorabile reclamanților (*Ruianu*, citată anterior, pct. 66).

36. Constată că în pofida tuturor eforturilor depuse de reclamanți debitorul s-a opus permanent executării. Or, în pofida raportului de autoritate existent între debitor, în calitate sa de concesionar al unui serviciu public, și stat, refuzul primului de a respecta o decizie definitivă nu a fost deloc sancționat. În plus, Guvernul nu a demonstrat că sancțiunea amenzii de 20 RON pe zi de întârziere, aplicată prin hotărârea din 14 mai 2007 a Tribunalului București, a fost efectiv aplicată.

37. În fond, niciun argument de natură să justifice o imposibilitate obiectivă de executare nu a fost niciodată adus la cunoștința reclamanților prin intermediul unei hotărâri judecătorești sau administrative formale (*Sabin Popescu împotriva României*, nr. 48102/99, pct. 72, 2 martie 2004).

38. În privința argumentului opus de debitor referitor la necesitatea de a instala un nou bransament la rețeaua publică de distribuție a apei, prealabil încheierii unui contract, Curtea constată mai întâi că nu a fost impusă nicio condiție prealabilă de acest gen prin decizia din 22 noiembrie 2005 și, în al doilea rând, că societatea concesionară a prezentat deja reclamanților refuzul de a autoriza o asemenea construcție (a se vedea supra, pct. 9).

39. Curtea a soluționat în mai multe rânduri cauze care au ridicat chestiuni similare celei în speță și a constatat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție. A considerat că statul, în calitate sa de depozitar al forței publice, era invitat să aibă un comportament diligent și să asiste creditorii în executarea hotărârii judecătorești definitive care le era favorabilă (a se vedea, între altele, *Ruianu împotriva României*, nr. 34647/97, pct. 72, 17 iunie 2003).

40. În lumina elementelor de mai sus, Curtea consideră că în cauză autoritățile naționale nu au luat toate măsurile rezonabile care s-ar fi putut aștepta din partea lor pentru a pune în executare hotărârea definitivă favorabilă reclamanților.

41. Aceste elemente sunt suficiente Curții pentru a concluziona că în prezenta cauză, prin pasivitatea lor, autoritățile naționale au privat reclamanții de un acces efectiv la o instanță.

42. Prin urmare, în speță, a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

II. Cu privire la celelalte pretinse încălcări

43. Invocând art. 8, 3 și 13 din Convenție, reclamanții se plâng de inacțiunea autorităților pentru a pune capăt atingerilor aduse dreptului la respectarea domiciliului lor și pentru a remedia condițiile inumane pe care au trebuit să le suporte din cauza lipsei apei în instalațiile sanitare ale locuinței lor.

44. Invocând art. 1 din Protocolul nr. 1, aceștia consideră că imposibilitatea de a obține executarea deciziei din 22 noiembrie 2005 implică încălcarea dreptului lor la respectarea bunurilor. În plus, se consideră discriminați de lipsa de asistență din partea autorităților și denunță o încălcare a art. 14 din Convenție coroborat cu dispozițiile citate anterior.

45. În măsura în care aceste capete de cerere vizează în esență aceleași aspecte ca cele examinate deja din perspectiva art. 6 § 1 din Convenție, pe baza concluziilor care figurează la pct. 42 de mai sus, Curtea concluzionează că această parte a cererii trebuie declarată admisibilă, dar că nu este necesar să se pronunțe asupra temeiniciei (a se vedea *Ruianu* citată anterior, pct. 75).

46. În ceea ce privește restul capetelor de cerere, ținând cont de ansamblul elementelor aflate în posesia sa, și în măsura în care este competentă să pronunțe cu privire la pretențiile formulate, Curtea nu identifică nicio încălcare aparentă a drepturilor și a libertăților garantate de Convenție sau protocoalele sale.

47. Reiese că această parte a cererii este în mod vădit nefondată și trebuie respinsă în temeiul art. 35 § 3 și § 4 din Convenție.

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

48. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

49. Reclamanții invocă un prejudiciu material și moral.

În ceea ce privește prejudiciul material, care ar consta în lipsa de folosință a locuinței lor, pretind 32 800 euro (EUR) adică de optzeci și două de ori suma lunară de 400 euro (EUR) a unei chirii pentru un apartament de 60 m² situat în același cartier.

În ceea ce privește prejudiciul moral, reclamanții pretind fiecare 90 000 EUR. Susțin că au suferit grav fizic și psihologic din cauza lipsei apei la domiciliul lor pe durata a mai mulți ani, fapt ce i-a împiedicat să locuiască acolo normal, în pofida hotărârilor judecătorești definitive pronunțate în favoarea lor.

50. Guvernul se opune acestor pretenții și consideră că estimarea prejudiciului material de către reclamanți are un caracter speculativ. În plus, Guvernul susține că eventuala constatare a unei încălcări a art. 6 § 1 din Convenție ar oferi în sine o reparație echitabilă suficientă.

51. Curtea amintește că o hotărâre de constatare a unei încălcări implică pentru statul pârât obligația juridică de a pune capăt încălcării și de a-i înlătura consecințele astfel încât să restabilească pe cât posibil situația anterioară acesteia [*Metaxas*, citată anterior, pct. 35 și *Iatridis împotriva Greciei* (reparație echitabilă) (MC), nr. 31107/96, pct. 32, CEDO 2000-XI].

52. Curtea consideră, în plus, că reclamantii au suferit un prejudiciu material ca urmare a neexecutării hotărârilor judecătorești în cauză și un prejudiciu moral constând în special într-un sentiment profund de nedreptate datorat imposibilității de a obține executarea deciziei pronunțate în favoarea lor pentru a beneficia de o protecție efectivă a drepturilor lor. Consideră că acest prejudiciu nu este compensat suficient prin constatarea încălcării.

53. Având în vedere aceste considerente și pronunțându-se în echitate, așa cum prevede art. 41 din Convenție, Curtea acordă împreună reclamantilor 10 000 EUR pentru toate prejudiciile.

B. Cheltuieli de judecată

54. Reclamantii nu solicită rambursarea cheltuielilor de judecată suportate în fața instanțelor interne sau în fața Curții.

55. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care a solicitat acest lucru. În consecință, în speță, Curtea nu alocă reclamantilor nici o sumă cu acest titlu.

C. Dobânzi moratorii

56. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă în privința capătului de cerere întemeiat pe art. 6 § 1 din Convenție și a capetelor de cerere întemeiate pe art. 3, 8, 13 și 14 din Convenție și pe art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, în măsura în care reprezintă o reiterare a plângerii întemeiate pe art. 6 § 1 și inadmisibilă pentru restul;

2. hotărăște că a fost încălcat art.6 § 1 din Convenție;

3. hotărăște că nu trebuie examinate capetele de cerere întemeiate pe art. 3, 8, 13 și 14 din Convenție și pe art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, în măsura în care reprezintă o reiterare a capătului de cerere întemeiat pe art. 6 § 1 din Convenție;

4. hotărăște

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantilor în solidar, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, 10 000 EUR (zece mii euro) cu titlu de despăgubire pentru prejudiciile material și moral, plus orice sumă care poate fi datorată cu titlu de impozit;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

c) că sumele respective vor fi convertite în moneda statului pârât la rata de schimb din ziua plății;

5. respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 14 februarie 2008, în aplicarea art. 77 § 2 și § 3 din Regulament.

Santiago Quesada,
Grefier

Bostjan M. Zupančič,
Președinte